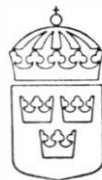

Motion till riksdagen

1986/87: Jo736

Berit Löfstedt m. fl. (s)

Miljöpolitiken

Mot.
1986/87
Jo736–743

Allt fler engagerar sig i miljödebatten i dag. Allt fler tycks vilja vara med och ta ansvar för framtiden. Detta är en utomordentligt glädjande tendens i ett industrisamhälle som vårt. Endast när samhällsmedborgarna är engagerade och välinformerade kan förändringar komma till stånd. Det är oerhört väsentligt att ta till vara dessa växande insikter.

Mycket har skrivits och mycket har sagts om miljöfrågorna och deras betydelse under de senaste åren. Vi rör oss med ett utomordentligt brett spektrum av såväl problem som förslag till lösningar. I denna motion har vi emellertid begränsat oss till att ta upp tre olika områden. Dessa är jordbruket, avfallsfrågorna och trafiken.

Jordbruket och miljön

Det svenska jordbruket har för närvarande en rad problem som t. ex. överskottsproduktion, bristande lönsamhet, stordrift, miljöpåverkan och ensidighet. Huvudproblemen kan kanske ändå anses vara två: negativ miljöpåverkan och överskottsproduktion.

Det öppna, ljusa, örtrika kulturlandskapet måste bevaras och jordbruket i skogs- och mellanbygden måste försvaras och hävdas. Vi tror att det finns ett brett stöd hos allmänheten för åtgärder som förbättrar livsmedlens kvalitet och minskar jordbrukets negativa miljöpåverkan. Det borde därför vara möjligt att skapa förutsättningar för lantbrukarna att förändra produktionsformerna och sänka den intensiva produktionstakten. Lantbrukets behov av kemiska bekämpningsmedel och handelsgödsel måste minskas. Därför måste det bli ekonomiskt möjligt för lantbrukarna att satsa på växtföljder som bygger upp jordarna och på resistentare grödor.

Det ekonomiska stödet måste utformas så att det effektivt medverkar till att jordbruket blir miljövänligare och till att vi kommer till rätta med överskottsproduktionen. I denna ambition måste samtidigt ingå att hävda jordbruket i skogs- och mellanbygden. Hur detta skall förverkligas måste snarast utredas.

Den s. k. alternativa odlingen stöds redan nu genom att medel avsatts för ökad forskning och rådgivning kring alternativa odlingsformer. Effekten av detta stöd måste följas med uppmärksamhet så att det får åsyftad verkan. Emellertid måste man också inse, att en omfattande övergång till alternativ odling inte är så alldeles enkel om än i högsta grad önskvärd. Finns det avsättning för de grödor som produceras i växelbruket? Finns det fullgoda

och ändamålsenliga redskap och maskiner på marknaden? Finns det tillräckligt med växtnäring att tillföra osv.? Dessa är frågor man kan och bör ställa. Vi menar med andra ord att effekterna av en mera omfattande övergång till alternativ odling måste utredas. Så måste ske inte minst för att finna anpassade former för jordbruksstödet.

Avfallsfrågan och miljön

Mycket har utträttats sedan ny lagstiftning kom till 1975 avseende avfallshandling. Ändå återstår många betydande problem att lösa. Tankemödan koncentreras alltmer i dag på källsortering och återvinning och detta tror vi är en utomordentligt positiv utveckling. Inom detta område finns dock en rad problem.

Tekniskt avancerade sorterings- och komposteringsanläggningar har uppförts men sedan också tyvärr i många fall lagts ned. Detta har skett främst därför att tekniken ändå varit dålig men kanske framför allt därför att ingen efterfrågat de utvunna produkterna. Det har framstått som meningslöst för kommunerna att sortera avfallet och sedan samla det utsorterade i stora högar. Det finns således oftast ingen avsättning för de återvunna produkterna. Trots detta, källsorteras i betydande omfattning från hushållen tidningar, glas, aluminiumburkar och batterier. Från kontor, handel och industri separeras i varierande grad bl. a. papper, metaller, plaster, trä och miljöfarligt avfall.

Av de utsorterade produkterna är det i dag endast pappersåtervinningen som bär sina egna kostnader. Då skall samtidigt sägas att pappersindustrin på senare tid givit signaler om att den inte vill ta emot ytterligare returpapper. Detta trots att återvinningsgraden kan ökas. Kanske särskilt i detta fall är det viktigt att kommunerna garanteras avsättning för det insamlade materialet.

I samband med källsortering och återvinning av hushållsavfall kan man urskilja två huvudproblem. Det ena är att det i stor utsträckning saknas efterfrågan vad avser de återvunna produkterna. Det andra är att många varor och kanske framför allt förpackningar inte tillverkats med siktet inställt på att de skall kunna återvinnas. För att komma till rätta med dessa problem krävs betydande forsknings- och utvecklingsinsatser. Enligt vår uppfattning är det främst producenterna som skall ta ansvaret för att deras varor och förpackningar kan återvinnas eller utan negativa miljöeffekter användas för energiproduktion.

Trafiken och miljön

Olika luftföroreningar och försurning är sedan länge det allvarligaste och mest akuta miljöhotet i vår del av världen. Avgaskatalysatorerna på bilarna ger full effekt först vid sekelskiftet. Innan dess måste olika åtgärder vidtas för att reducera de skador på luft, vatten, mark och växter som biltrafiken ger upphov till. Bilismen svarar för ca 60% av de svenska kväveoxidutsläppen.

Det uppskattas att hälften av de inhemska skogsskadorna beror på

bilarnas avgasutsläpp. Det har också klart kunnat beläggas att lägre hastigheter ger mindre utsläpp. Förutom att lägre hastigheter gynnar miljön vet vi också att olycksriskerna minskar liksom energiförbrukningen. Lägre hastigheter ger således, såvitt vi förstår, enbart positiva effekter.

● Om hastighetsgränserna sänks från 110 km/tim till 100 km/tim resp från 90 km/tim till 80 km/tim minskar kväveoxidutsläppen snabbt med 5–10%.

En sänkning av hastigheterna på våra vägar bör enligt vår mening genomföras så snart det är praktiskt möjligt. Det bästa vore att sänkningen finge avse landets hela vägnät. Emellertid vore mycket vunnet om en hastighetssänkning åtminstone inledningsvis kom att avse de mest olycksdrabbade vägvagnsnitt liksom de mest försurningskänsliga områdena. Något eller några län kunde kanske redan från nästa år delta i en försöksverksamhet. Detta borde då avse län där försurningsskadorna på skogen är särskilt påtagliga. Avsikten skulle vara att fördjupa kunskaperna om miljöeffekter, olycksrisker och energiförbrukning men också att testa medborgarnas motivation för miljöåtgärder genom trafikrestriktioner.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en inriktning av stödet till jordbruket syftande till ett mera miljövänligt jordbruk och till minskad produktion,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om effekterna av en mera omfattande övergång till s. k. alternativ odling,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avsättning för återvunna avfallsprodukter,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvecklings- och forskningsinsatser vad avser ökade möjligheter att återvinna varor och förpackningar och om producenternas ansvar för detta.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försök med sänkta hastighetsgränser på vägarna.¹]

Stockholm den 23 januari 1987

Berit Löfstedt (s)

Evert Svensson (s)

Maj-Lis Lööw (s)

Karl-Erik Svarthberg (s)

Marita Bengtsson (s)

¹ 1986/87: T206.